

Τοπικοί προσδιορισμοί

Τοπικοί προσδιορισμοί είναι οι λέξεις ή οι φράσεις που φανερώνουν τον τόπο, το μέρος όπου γίνεται κάτι, φανερώνουν δηλ. το **πού** γίνεται αυτό που δηλώνει το ρήμα της πρότασης στην οποία βρίσκονται.

Οι τοπικοί προσδιορισμοί είναι συνήθως:

α. Επιρρήματα όπως τα:

πάνω, κάτω, μέσα, έξω, εδώ, εκεί, μακριά, κοντά, πλάι, δίπλα, απέναντι, εμπρός, μπροστά, πίσω, μεταξύ, ανάμεσα, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, γύρω, τριγύρω, ολόγυρα, απέναντι, κάπου, πουθενά, ψηλά, χαμηλά, δεξιά, αριστερά, οπουδήποτε κ.ά.

β. Φράσεις με προθέσεις όπως οι:

από + ουσιαστικό	π.χ. Έφυγε από το σπίτι.
από + επίρρημα	π.χ. Τον είδε από κοντά.
ίσαμε + ουσιαστικό	π.χ. Προχώρησαν ίσαμε το σπίτι.
μέχρι + ουσιαστικό	π.χ. Προχώρησαν μέχρι το σπίτι.
κατά + ουσιαστικό	π.χ. Πάω κατά την πλατεία.
σε + ουσιαστικό	π.χ. Μένει στο χωριό.
ως + ουσιαστικό	π.χ. Προχώρησε ως το σχολείο.
προς + ουσιαστικό	π.χ. Προχώρησε προς το σπίτι.
προς + επίρρημα με άρθρο	π.χ. Προχώρησε προς τα έξω.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

❶ Εκτός από τα παραπάνω τοπικά επιρρήματα και τις φράσεις με προθέσεις, ως τοπικοί προσδιορισμοί χρησιμοποιούνται επίσης και κάποιες δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις που αρχίζουν με το τοπικό-αναφορικό επίρρημα **όπου**.

π.χ. *Να πας αμέσως όπου σου πουν.*

❷ Πολύ συχνά χρησιμοποιούμε τοπικούς προσδιορισμούς που αποτελούνται από κάποιο επίρρημα ή φράση με τις προθέσεις **από** και **σε**, οπότε έχουμε φράσεις όπως:

πάνω από..., κάτω από..., πίσω από..., μπροστά από..., μέσα από..., πάνω σε..., κάτω σε..., μπροστά σε..., πίσω σε..., μέσα σε... .

π.χ. *Είχε πέσει ένα τετράδιο κάτω από το θρανίο του.
Το βιβλίο ήταν πάνω στο θρανίο του.*

1. Να υπογραμμίσεις τους τοπικούς προσδιορισμούς στις προτάσεις.

- α. Γεννήθηκε στην Αθήνα, αλλά κατάγεται από την Καλαμάτα.
- β. Φύγε από εκεί και έλα αμέσως εδώ.
- γ. Πιθανόν να έρθω στο σπίτι σου αύριο.
- δ. Το σπίτι του θείου μου στο χωριό είναι χτισμένο πάνω στον λόφο.
- ε. Έψαξα παντού, μα δεν τον βρήκα σε κανένα μέρος.

2. Να υπογραμμίσεις τους τοπικούς προσδιορισμούς του παρακάτω κειμένου.

Ο Αντρέας έκανε μαζί με την οικογένειά του διακοπές σε κάποιο παραλιακό μέρος. Κάθε μέρα έπαιρνε τον σκύλο του και κατέβαινε στην αμμουδιά. Μια μέρα, την ώρα που έφταναν στη θάλασσα άκουσαν έναν θόρυβο λίγο πιο πέρα από το σημείο όπου βρίσκονταν. Ο θόρυβος αυτός ερχόταν πίσω από κάτι βράχια και για να δουν τι συμβαίνει, έπρεπε να πάνε εκεί κοντά. Προχώρησαν σιγά σιγά προς τα εκεί και έφτασαν στα βραχάκια με προσοχή. Είδαν τότε δυο μεγάλες χελώνες, που έπεφταν η μια πάνω στην άλλη και χτυπούσαν με δύναμη τα καβούκια τους.

3. Να υπογραμμίσεις τους τοπικούς προσδιορισμούς του παρακάτω κειμένου.

Έστριψα στη γωνία του κεντρικού δρόμου και βρέθηκα μπροστά σε μια παλιά μονοκατοικία. Χτύπησα την πόρτα, μου άνοιξαν και πέρασα μέσα. Βρέθηκα σε έναν κεντρικό διάδρομο που δεξιά κι αριστερά του είχε μικρά δωμάτια με μισάνοιχτες πόρτες. Πίσω από κάθε πόρτα ακούγονταν παιδικά γέλια και φωνές. Από το βάθος του διαδρόμου ερχόταν μια ευχάριστη μυρωδιά φρεσκομαγειρεμένου φαγητού. Προχώρησα διστακτικά προς τα εκεί, άνοιξα την πόρτα και τότε αντίκρισα μια ηλικιωμένη γυναίκα να μαγειρεύει τραγουδώντας, σκυμμένη πάνω στις κατσαρόλες της. Η σούπα έβραζε ακόμη, ενώ δίπλα της ήταν σερβιρισμένο το αχνιστό ψάρι σε πιατέλες. Με καλημέρισε και με παρακάλεσε να περιμένω για λίγο έξω για να μη μυρίσουν τα ρούχα μου. Βγήκα αμέσως στον κήπο και κάθισα κάτω από τη σκιά ενός γέρικου δέντρου. Μερικά μέτρα μόνο χώριζαν το σπίτι από τη θάλασσα. Ένιωθα ήδη την καυτή άμμο κάτω από τα πόδια μου, καθώς το βλέμμα μου χανόταν μακριά στον ορίζοντα.